

Nr indeksu 363103

PL ISSN 0023-5903

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik C

Nr 3

WARSZAWA 1993

<http://rcin.org.pl>

INFORMACJA DLA AUTORÓW „KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO”

Trudna sytuacja finansowa „Kwartalnika Historycznego” (brak funduszy na przepisywanie tekstów autorskich) zmusza nas do wprowadzenia ścisłych rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty muszą być składane w dwóch egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm wydawniczych: na stronie 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony, szerokości 4—5 cm. Poprawki i uzupełnienia w tekście muszą być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) musi wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora i pod nim w nawiasie miasto, w którym pracuje; poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1—2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji oraz miasto, w którym pracuje — na końcu tekstu z prawej strony

4. Teksty do działu „Kronika” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itp., m. in., etc. oraz inne podobne), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne zaś w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7. oraz te, które znajdują się w zamieszczonym poniżej wykazie; dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia przy pierwszym przypadku zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

SPIS TREŚCI

Marian D y g o, „Hospites eciam eo iure fruuntur, quo et milites Mazouienses”. W sprawie lokacji Płocka w 1237 roku.	3
Jerzy R a j m a n, Mieszko II Otyły książę opolsko-raciborski (1239–1246).	19
Dariusz G ł ó w k a, Protokoły „ofiary 10 i 20 grosza” jako źródło do badań stanu majątkowego duchowieństwa na przykładzie powiatu płockiego.	43
Aleksandra J. L e i n w a n d, U początków kultury sterowanej. Rosja 1917–1922. .	59
Andrzej N o w a k, Wojna polsko-sowiecka 1919–1921 roku w świetle najnowszych publikacji.	79

RECENZJE

U. M. Mazurczak, Motywy inspiracji w średniowiecznych wizerunkach ewangelistów — Andrzej P l e s z c z y ń s k i.	109
The Annals of St-Bertin: Ninth-Century Histories. Translated and annotated by Janet L. Nelson — Piotr D y m m e l.	111
F. E. Reichert, Begegnungen mit China. Die Entdeckung Ostasiens im Mittelalter — Jerzy S t r z e l c z y k.	114
D. Janicka, Prawo karne w trzech rewizjach prawa chełmińskiego z XVI wieku — Marian M i k o ł a j c z y k.	119
D. Platt, Kazania pogrzebowe z przełomu XVI i XVII wieku. Z dziejów prozy staropolskiej — Wacław U r b a n.	120
R. van Dülmen, Frauen vor Gericht. Kindsmord in der frühen Neuzeit — Dariusz Ł u k a s i e w i c z.	121
I. Deak, Beyond Nationalism. A Social and Political History of the Habsburg Officer Corps 1848–1918 — Maciej J a n o w s k i.	125
R. Juskiewicz, Powstanie styczniowe na Północnym Mazowszu — Jerzy M y ś l i ń s k i	127
J. Hoff, Społeczność małego miasta galicyjskiego w dobie autonomii — Marek C z a p - l i ń s k i.	129
T. Wolsza, Narodowa Demokracja wobec chłopów w latach 1887–1914. Programy. Polityka. Działalność — Włodzimierz M ę d r z e c k i.	131
W. Suleja, Orientacja austro-polska w latach I wojny światowej (do aktu 5 listopada 1916 r.) — Tadeusz W o l s z a.	134
K. Romaniszyn, Chłopi polscy w Kanadzie (1896–1939) — Anna R e c z y ń s k a.	137
D. Górecki, Pozycja ustrojowo-prawna Prezydenta Rzeczypospolitej i rządu w ustawie konstytucyjnej z 23 kwietnia 1935 roku — Waldemar P a r u c h.	139
H. Batowski, Polska dyplomacja na obczyźnie 1939–1941 — Andrzej K o r z o n.	149
R. Turkowski, Polskie Stronnictwo Ludowe w obronie demokracji 1945–1949 — Stanisław D ą b r o w s k i.	151
„Dve Domovini. Razprave o izseljenstvu. Two Homelands. Migration Studies”, t. 2–3 — Adam W a ł a s z e k.	155

KRONIKA

Polsko-włoska sesja naukowa „Viaggio in Italia e viaggio in Polonia”, Kraków, 19—20 X 1992 — Piotr W r ó b e l.	159
Powstanie styczniowe — sprawy, regiony, ludzie. Lublin, 21—22 I 1993 — Henryk B a ł a b u c h.	161
East-West Seminar, Wassenaar, 2—6 VIII 1993 — Anna G r z e ś k o w i a k - K r w a - w i c z.	162

IN MEMORIAM

Bohdan Baranowski (1 VII 1915—24 VI 1993) — Zofia L i b i s z o w s k a.	167
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

List Tadeusza S t e g n e r a w związku z recenzją Wiesława Cabana, opublikowaną w KH, I, 1993.	171
Waldemar G r a b o w s k i, O ODR Wołyń raz jeszcze.	172
Roman A ł t a n a z y, Odpowiedź Tadeuszowi Epszteinowi.	175
Tadeusz E p s z t e i n, Jeszcze o <i>Materialach do dziejów rezydencji</i> . Odpowiedź na list Romana A ł t a n a z e g o.	179
Komunikat ZG Polskiego Towarzystwa Historycznego.	180

CONTENTS

Marian Dyg o, „Hospites eciam eo iure fruuntur, quo et milites Mazoviensem”. The Location of Płock in 1237.	3
Jerzy R a j m a n, Mieszko II the Fat, Duke of Opole and Racibórz (1239–1246). . .	19
Dariusz G ł ó w k a, The Records of „10 and 20 Grosch Offering” as a Source for Research into the Financial Situation of the Clergy in the County of Płock.	43
Aleksandra J. L e i n w a n d, The Beginnings of Guided Culture. Russia 1917–1922.	59
Andrzej N o w a k, The Polish-Soviet War 1919–1921 in the Light of the Latest Publications.	79
Reviews.	
Chronicle.	
In memoriam.	
Letters to the Editor.	

NOWA EDYCJA

Atlas Historyczny Polski

Mapy szczegółowe XVI w.

TOM 2

Województwo sandomierskie w drugiej połowie XVI w.

Część I — Mapy, część II — Komentarz, indeksy.

WARSZAWA 1993

Pod redakcją W. Pałuckiego opracowali: K. Chłapowski, A. Dunin-Wąsowicz,
W. Lewandowska, K. Pacuski, H. Rutkowski

Jest to kolejny tom serii, której podstawowym elementem są mapy szczegółowe ziem polskich XVI wieku w skali 1:250 000. Mapa główna przedstawia pełną rekonstrukcję osadnictwa, tj. wszystkie miejscowości zróżnicowane pod względem wielkości, charakteru (miasta, wsie, osady folwarczne, młyńskie, kuźnice, huty) i typu własności, granice administracji państwowej i kościelnej, sieć ważniejszych dróg, elementy środowiska geograficznego (hipsometria, hydrografia, zalesienie — zrekonstruowane dla przełomu XVIII i XIX w.). Mapy załącznikowe w skali 1:500 000 przedstawiają strukturę własności ziemskiej, administrację kościelną katolicką, zbory protestanckie i cerkwie oraz sieć dróg głównych i drugorzędnych. Ponadto jest dołączony plan miasta Sandomierza w skali 1:10 000. Komentarz omawia podstawę źródłową i metody opracowania, a także uzupełnia mapy informacjami statystycznymi. Rozbudowane indeksy nazw miejscowych i fizjograficznych podają ważniejsze warianty zapisów szesnastowiecznych oraz umożliwiają odniesienie ich do dzisiejszego osadnictwa. Mapy, komentarz i indeksy są ważnym elementem warsztatów badawczych w zakresie historii późnośredniowiecznej i nowożytnej, a także stanowią istotną pomoc dla badań toponomastycznych, archeologicznych, heraldycznych, genealogicznych, geograficznych, etnograficznych i historii sztuki.

Kontakty:

- z autorami: Pracownia Atlasu Historycznego Instytutu Historii PAN, Warszawa 00-272 Rynek Starego Miasta 29/31, tel 31 63 38, 31 02 61 w. 13.
- z wydawcą: Dział Wydawniczy Instytutu Historii PAN, Warszawa 00-272 Rynek Starego Miasta 29/31, tel 31 02 61 w. 57

NAKLAD OGRANICZONY!

<http://rcin.org.pl>

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych
Bibl. Czart.	— Biblioteka i Archiwum Czartoryskich w Krakowie
Bibl. Kórn.	— Biblioteka Kórmicka PAN
Bibl. Nar.	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
Bibl. Ossol.	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Osolińskich we Wrocławiu
Bibl. Racz.	— Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
cz.	— część
„Czasop. Prawno-Hist.”	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
ibid.	— ibidem
„Kwart. Hist.”	— „Kwartalnik Historyczny”
„Kwart. HKM”	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores</i>
MGH Script. rer. Ger.	— <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores rerum Germanicarum</i>
MPH	— <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
n.	— i następna (s. 53 n.)
nn.	— i następne (s. 53 nn.)
nr	— numer
op. cit.	— opus citatum
por.	— porównaj
przyp.	— przypis
„Przegl. Hist.”	— „Przegląd Historyczny”
PSB	— <i>Polski słownik biograficzny</i>
RAU	— Rozprawy Akademii Umiejętności
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— redaktor, redakcja
rkp.	— rękopis
RPAU	— Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SSS	— <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
„St. Źródł.”	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
t.	— tom
VL	— Volumina Legum
WAP	— Wojewódzkie Archiwum Państwowe
wyd.	— wydanie, wydawca
z.	— zeszyt
zob.	— zobacz

Cena zł 24 000,—

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne:

- na teren kraju
 - jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. i urzędy pocztowe oddawcze, właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora, oraz doręczyciele w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu jest utrudniony,
 - od osób lub instytucji, zamieszkałych lub mieszczących się w miejscowościach, w których nie ma jednostek kolportażowych „RUCH”, wpłaty należy wносить do „RUCHU” S.A. Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28. Konto: PBK XIII Oddział Warszawa nr 370044-1195-139-11. „RUCH” S.A. zapewnia dostawę pod wskazanym adresem pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.
- na zagranicę
 - „RUCH” S.A. Oddział Warszawa, wpłaty należy wносить do „RUCHU” S.A. Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28. Konto: PBK XIII Oddział Warszawa nr 370044-1195-139-11. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100 wyższa od krajowej.

Dostawa zamówionej prasy następuje

- przez jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. — w sposób uzgodniony z zamawiającym,
- prenumerata pocztowa — pod wskazanym adresem, w ramach opłaconej prenumeraty.

Terminy przyjmowania przez „RUCH” S.A. wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną oraz przez Pocztcę Polską (tylko prenumerata krajowa):

„RUCH” S.A.	Poczta Polska
— do 20 XI na I kw. roku następnego	— do 25 XI na I kw. roku następnego
— do 20 II na II kw.	— do 25 II na II kw.
— do 20 V na III kw.	— do 25 V na III kw.
— do 20 VIII na IV kw.	— do 25 VIII na IV kw.

Bieżące i wcześniejsze numery można nabywać w Księgarni Państwowego Wydawnictwa Naukowego PWN, ul. Miodowa 10, 00-251 Warszawa. Również można je nabyć, a także zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for 1994 available through the local press distributors or through the Foreign Trade Enterprise ARS POLONA, 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

or directly through
Polish Scientific Publishers PWN Ltd.
00-251 Warszawa, Poland
Miodowa 10 Str.
fax (48) (22) 26 09 50